

DE ONNOEMELIJKE GAVE VERWELKOMEN VAN DEGENE DIE KOMT

MET SINT-JOZEF

Advent 2022 online retraite De Aanwezigheid van God in ons leven verwelkomen

• Onder de bescherming van Sint-Jozef

Nu we de kerstnacht naderen, laat de liturgie ons de verhalen horen van de gebeurtenissen die onmiddellijk de geboorte van de Heiland voorafgingen. Deze zondag brengt de evangelist Matteüs ons de aankondiging die Sint-Jozef ontving. Deze „aankondiging aan Jozef“ is ons misschien minder bekend dan die de Maagd Maria ontving, verteld door Lucas, en herdacht op het hoogfeest van de Aankondiging, evenals elke dag door het Angelusgebed. Het is een kans om ons op onze adventsreis te laten vergezellen door Sint-Jozef, die in de geestelijke traditie van de Karmel bijzonder dierbaar is.

Over hem bevestigde de heilige Teresa van Avila: *Ik kan me niet inbeelden hoe je aan de Koningin der engelen kunt denken en aan de lange tijd die zij doorbracht met het Kindje Jezus, zonder Sint-Jozef te danken omdat hij hen zo goed hielp. Vind je geen meester voor je gebed, neem dan deze glorierijke heilige tot leraar. Je zult niet verdwalen onderweg.* (Het boek van mijn Leven 6,8) Het is daarom in naam van het realisme van de incarnatie – en van een elementair gezond verstand! – dat de heilige Teresa ons aanmoedigt om ons tot Sint-Jozef te wenden. In navolging van de heilige Teresa, organiseerden de Ongeschoeide Karmelieten op het einde van de 17e eeuw, een feest van “de patroonheilige Sint-Jozef” om hun Beschermmer te vieren. **Zouden ook wij deze laatste adventsweek niet kunnen leven onder de bescherming van Sint-Jozef, en hem als onze gids kiezen?** Om dit te doen, laten we eerst luisteren naar het evangeliieverhaal van “de aankondiging aan Jozef”:

De afkomst van Jezus Christus was als volgt.

Toen zijn moeder Maria al was uitgehuwelijkt aan Jozef maar nog niet bij hem woonde, bleek ze zwanger te zijn door de heilige Geest. Haar man, Jozef, die een rechtschapen mens was, wilde haar niet in opspraak brengen en dacht erover haar in stilte te verstoten.

Toen hij dit overwoog, verscheen hem in een droom een engel van de Heer, die zei : « Jozef, zoon van David, wees niet bang je vrouw Maria bij je te nemen, want het kind dat ze draagt is verwekt door de heilige Geest. Ze zal een zoon baren. Geef Hem de naam Jezus, [dat betekent : De Heer redt], want Hij zal zijn volk bevrijden van hun zonden. »

Dit alles is gebeurd omdat in vervulling moest gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd : ‘De maagd zal zwanger zijn en een zoon baren, en men zal Hem de naam Immanuel geven, wat in onze taal betekent : ‘God is met ons. Jozef werd wakker en deed wat de engel van de Heer hem had opgedragen : hij nam zijn vrouw bij zich,... (Mt 1, 18-24). ©NVB21

• Geconfronteerd met het onverwachte...

Het minste wat we kunnen zeggen is dat deze aankondiging verwarrend is voor Jozef.

Het verwelkomen van de komst van de Zoon van God in zijn leven zal hem ertoe brengen afstand te doen van zijn persoonlijk project, of liever afstand te doen van de vorm die hij legitiem voor ogen had voor de realisatie van zijn persoonlijk project. Zeker, hij voelt in zijn hart de roeping om echtgenoot en vader te zijn. Maar na het bezoek van de engel van de Heer zal hij van God zelf de manier ontvangen waarop zijn verlangens zullen uitkomen: hij zal echtgenoot en vader zijn, maar op een manier die heel anders is dan hij zich had voorgesteld, op een manier die nog mooier en vruchtbaarder is dan hij zich had voorgesteld.

Wat ons betreft is tijdens onze retraite ons verlangen naar de komst van de Zoon van God gegroeid, en is ons vertrouwen in zijn zekere komst sterker geworden. Maar **laten we er ook zeker van zijn dat hij naar ons zal komen op de manier die hij wil en niet noodzakelijkerwijs op de manier zoals we die ons voorstellen.** Daarom is het goed voor ons, om ons in deze laatste week te laten onderrichten door Sint-Jozef: laten we hiervoor zien hoe hij erin slaagt zelf in te stemmen met het ongehoorde dat in zijn leven gebeurt.

Vooreerst, terwijl de engel hem aanmoedigt, vertrouwt hij op God: « *wees niet bang* ». Misschien vragen we ons af wat de angst zou kunnen zijn die Jozef bedreigt, hij van wie de evangelist Matteüs ons vertelt dat hij «*een rechtschapen mens*» is? Ongetwijfeld die van een verloofde die zijn meest gekoesterde plannen, en zelfs zijn levensplan moet opgeven. Inderdaad, het ongekende opduiken van de Zoon van God in het leven van zijn verloofde brengt Jozef ertoe in te stemmen om afstand te doen, niet van een deel van zijn leven, maar om afstand te doen van zijn diepe roeping, of in ieder geval van het beeld dat hij tot dusver had. Het is een duik in het onbekende die echte angst kan veroorzaken: hem wordt gevraagd een vaderschap te aanvaarden dat zo anders is dan hij legitiem had verwacht. Ook wij kunnen kleine en grote veranderingen ervaren in onze persoonlijke plannen. Uiteraard is het belangrijk dat we verantwoordelijke actoren zijn in ons leven, dat we ons niet laten meeslepen door de gebeurtenissen. Maar **wanneer het onverwachte in ons leven opduikt, nodigt Jozef ons uit om niet bang te zijn, om te vertrouwen, zodat we Gods liefdesplan kunnen verwelkomen, zelfs in wat we niet hadden voorzien.**

Dan vraagt de goddelijke boodschapper aan Jozef: « *neem je vrouw Maria bij je* ». In staat gesteld om de nieuwheid van het plan van de Heer te verwelkomen, wordt Jozef nu geroepen om mee te werken aan het werk van God. In feite betekent zijn vrouw “bij je nemen”, niet alleen haar in een huis verwelkomen, het is ook voor haar zorgen, over haar waken en over het Kind dat zij draagt: Jozef zal de verantwoordelijke zijn, de bewaarder van de Heilige Familie, de borg voor de vervulling van de goddelijke roeping van Maria en haar Zoon.

Ook wij zijn, door de soms verwarrende omstandigheden van ons leven, geroepen om te ontdekken hoe we gaan deelnemen aan de groei van het Koninkrijk Gods in onze wereld. Hoe we onze broeders en zusters gaan ondersteunen zodat ze groeien in de vervulling van hun eigen roeping. Jozef wijst ons de weg naar ware naastenliefde: met discretie en onderscheiding, deze zorg voor de relatie van anderen met God, in ons hart dragen, in ons gebed, in de zorg van ons handelen.

Tot slot vertelt de heilige Matteüs ons dat, eenmaal wakker, « *Jozef deed wat de engel van de Heer hem had opgedragen* ». Zo is Jozef die, zonder lawaai, handelt naar het woord van de Heer, in de nederigheid van iemand die geen goede redenen zoekt om zijn eigen wil te doen in plaats van die van de Heer, maar zijn vreugde vindt in het handelen, in stil vertrouwen, volgens het Woord van een ander. Erg goed! Maar wij, **hoe zullen we doen wat de Heer van ons verwacht?** In welke droom zullen we de stem van een engel horen die ons zal zeggen welke wegen we moeten volgen? Kom op, laten we wakker blijven! We zijn niet minder goed af dan Sint-Jozef: als we het Kindje Jezus niet in onze armen dragen zoals hij deed, ontvangen we toch in onze handen het Eucharistisch Lichaam van Christus; als we de stem van de engelen niet horen in onze dromen, beluisteren we het Woord van God in de stilte van ons gebed. En dat is genoeg - en hoe! – om op te staan en te doen wat de Heer van ons verwacht.

• Sint-Jozef in karmelieten-iconografie

Om deze week onder de bescherming van Sint-Jozef te leven, kunnen wij ons ook laten onderrichten door de karmelitaanse iconografie van het „beschermheerschap van Sint-Jozef“. Een voorbeeld hiervan zien we in het midden van de gevel van de Karmel van Sint-Jozef van Avila, de eerste Karmel gesticht door de heilige Teresa: het beeld van Sint-Jozef en het Kindje Jezus, door Giraldo de Merlo (1574-1629). Vanaf het einde van de 16e eeuw was de bescherming door Sint-Jozef in de Karmel de aanleiding voor de ontwikkeling van een specifieke iconografie, gekenmerkt door **twee belangrijke nieuwigheden in de manier waarop Sint-Jozef met het Kindje Jezus werd voorgesteld.**

De eerste nieuwigheid ligt in het feit **dat Jozef is geschilderd of gebeeldhouwd met de trekken van een jonge man,** en niet langer als een oude man zoals in de iconografie die geïnspireerd werd door de apocriefe evangeliën. De heilige Teresa hield zelf al van deze voorstellingen en promootte ze, opnieuw in naam van het realisme van de Menswording: aangezien het zijn missie is te zorgen voor vrouw en kind, om moeilijke omstandigheden het hoofd te bieden, is het duidelijk dat Sint-Jozef in de bloei van zijn leven moest zijn om deze verantwoordelijkheid zo goed mogelijk op zich te kunnen nemen.

Vervolgens draagt Sint-Jozef in deze iconografische voorstellingen **het Kind niet in zijn armen,** maar lopen ze zij aan zij, hand in hand. Jozef is dus degene die dit kind leert lopen, degene die waakt over zijn eerste stappen en klaar staat om hem op te rapen als hij valt, degene die zich verwondert en zich verheugt over de groei en het leren van autonomie van deze zoon, iemand die in staat zal zijn hem zijn gang te laten gaan. Maar door dit beeld laat Jozef ons natuurlijk niet alleen zien dat hij voor het kind zorgt, hij laat ons ook zien hoe hij leeft in de aanwezigheid van Jezus: door zich onder de leiding van Jezus te stellen. Zo leert hij ons dat, voor ieder van ons, **het geestelijk leven, de gemeenschap met God, in wezen bestaat uit het vasthouden van Jezus' hand** en ons stap voor stap door Hem te laten leiden, langs een weg die we nooit van tevoren kennen.

Leven in de aanwezigheid van Jezus, hand in hand met Jezus wandelen, zoals Sint-Jozef en zijn voorbeeld volgen, onder zijn bescherming, vertrouwend op de weg waarop Jezus zelf ons leidt, dit is natuurlijk geen mooi idyllisch beeld. Het is de weg van het geloof, en van het geloof dat meer door zijn werken dan door grote gevoelens van zijn liefde getuigt. Zoals paus Franciscus opmerkt, zien we in Sint-Jozef de weerspiegeling, het model en de beschermheilige van “allen die schijnbaar verborgen zijn of op de achtergrond staan, [maar die] een ongeëvenaarde hoofdrol spelen in de heilsgeschiedenis”, **omdat hij “de man is die onopgemerkt blijft, de man van de dagelijkse, discrete en verborgen aanwezigheid,”** (Apostolische brief *Patris corde*).

In dit opzicht herinnert Sint-Jozef ons op een heldere manier, in de schaduw, dat de heiligheid waar-toe wij geroepen zijn allereerst de heiligheid is die paus Franciscus « de heiligheid » noemt « die naast onze deur te vinden is » (vgl. *Gaudete et exsultate* n. 7), dat wil zeggen de heiligheid van het nederig volbrengen van onze plicht, onze kleine en grote verplichtingen; de heiligheid van de aandacht voor anderen, vooral voor de kleinsten en de meest kwetsbaren, in het dagelijks leven, daar waar we zijn en niet waar we dromen te zijn; de heiligheid van moed en doorzetting, van creativiteit in tijden van crisis. Dit is de heiligheid van het leven in de aanwezigheid van God, door middel van geduldig en gelovig luisteren naar het Woord van God, en nederig en vastberaden uitvoeren van de oproepen van God, zoals Jozef die, toen hij wakker werd, “deed wat de engel van de Heer hem had opgedragen.”

• Loop hand in hand met Jezus

Nu is het onze beurt! Tijdens deze week kunnen we de volgende sporen volgen:

- Ik let op de « **kleine diensten** », die ik kan bewijzen aan de mensen die ik ontmoet - de mensen die het dichtst bij mij staan of die ik „toevallig“ ontmoet: door deze „kleinigheden“ voor hen te doen, zaai ik al en oogst ik iets van de vreugde van Kerstmis.
- **Ik let ook op de attenties waarvan ik de begunstigde ben:** niets banaals, elk van deze kleine gebaren is de echo van Gods hand, die voor mij komt zorgen.
- geconfronteerd met een verwarrende of **onverwachte situatie**, vraag ik om de genade om te begrijpen tot welke openheid mij dit misschien oproept. Het gaat er niet om onaanvaardbare dingen te aanvaarden, maar om beschikbaar te zijn om de manier waarop ik naar dingen, gebeurtenissen, en mensen kijk, vrij te wijzigen om een bredere kijk te krijgen.

Voelen we het niet? Het Kind in de kribbe komt al naar ons toe en steekt zijn hand naar ons uit: „Hij zelf schenkt ons de vreugde en de kracht om toe te leven naar de dag van zijn geboorte. Laat Hij ons vinden, waakzaam, biddend, vol van dat geheim, zingend van alle grote dingen die Hij heeft gedaan.“ (Prefatie II van de Advent)

Ik wens jullie een goed vervolg van de retraite!

br. Anthony-Joseph PINELLI,
ocd (Paris)

STATUE DE SAINT JOSEPH ET L'ENFANT-JÉSUS,
DE GIRALDO DE MERLO (1574-1629)

Maandag 19 december : Met lege handen bidden

« Aangezien ik ondervond hoeveel die glorievolle heilige bij God vermocht, wilde ik iedereen voor hem winnen. » Heilige Teresa van Avila, Leven 6, 7

« Zoek je geluk bij de HEER, Hij zal geven wat je hart verlangt. Leg je leven in de handen van de HEER, vertrouw op Hem, Hij zal dit voor je doen :... » (Ps 37,4-5)

Als een arme bedel ik vandaag om de genade van de geestelijke vreugde.

« La Sainte Famille »
Henry Ossawa Tanner

Dinsdag 20 december : Een dienaar worden

« De heilige Jozef zal een grote beschouwer worden van het Woord van God, een beschouwer ook van de Maagd Maria, zijn vrouw. » Zalige Marie-Eugène de l'Enfant-Jésus, La Vierge Marie toute Mère

« De Heer wil ik dienen ; laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd. » (Lc 1,38)

Ik probeer vandaag mijn naaste te dienen en de Heer te danken.

Woensdag 21 december : Kiezen voor dankzegging

« ...ik was toch werkelijk opgebeurd. Ik kan God niet genoeg danken en ook mijn glorierijke vader, de heilige Jozef niet, ... » Heilige Teresa van Avila, Leven 30, 7

« De rechtvaardige verblijdt zich in de HEER en zoekt bij Hem zijn toevlucht. Wie oprecht van hart is, prijst zich gelukkig. » (Ps 64, 11)

Moge de heilige Jozef mij helpen rechtvaardiger te worden voor God door te leren elke dag te danken voor alle gaven die ik ontvang.

Donderdag 22 december : Onze intimiteit met Jezus ontwikkelen

« Maria en Jozef hadden een leven alleen met God ervaren en waren voorbereid op hun bijzondere zending... In de lofliederen die ons zijn overgeleverd, komt hun verbaasde aanbidding voor de goddelijke wonderen tot uiting. »

Heilige Teresa-Benedicta à Cruce, Source cachée n° 244

« Ik vertrouw op uw liefde : mijn hart zal juichen omdat U redding brengt, ik zal zingen voor de HEER, Hij heeft naar mij omgezien. » (Ps 13,6)

Welke middelen heb ik in deze advent gebruikt om dichterbij de Heer te zijn?

Vrijdag 23 december : Zich toevertrouwen aan de Heilige Familie

« Wanneer de beproeving voorbij zal zijn, wij koesteren deze hoop ; zullen we, dicht bij de verheven Maria, heilige Jozef, ook u zien ! »
Heilige Thérèse van het Kind-Jezus, Gedicht « aan Sint Jozef »

« Maak je gereed...met het kind en zijn moeder... » (Mt 2, 13)

Ik vertrouw mijn eigen familie toe aan de heilige familie van Nazareth.

« Le repos de la Sainte Famille » - Frères Le Nain

Zaterdag 24 december : In een innige omarming

« Ik smeed u : blijf niet bij zijn voeten zitten. Geef toe aan die eerste 'opwelling die u in zijn armen voert.' Daar is uw plaats.' » Heilige Thérèse van het Kind-Jezus, Brief 261

« Aan haar vertroostende moederborst zullen jullie drinken en verzadigd worden,...Je zult op de heup gedragen worden en worden gewiegd op haar schoot. » Jes 66, 11-12

De Heer nodigt ons uit om ons in deze kerstavond te laten beminnen:
laten we deze vreugde proeven!